

Zadar, 5. srpnja 2024.

**Izvešće o provedenim aktivnostima
Centra za uočavanje i rad s darovitima DAR
Šk. god. 2023./24.**

Predavanja za učitelje

Tijekom školske godine 2022./2023. održan je niz predavanja za učitelje na temu rada s darovitim učenicima. Svaka škola odslušala je tri predavanja – dva je održala stručna suradnica Iva Slačanac, a jedno vanjske suradnice Centra DaR Nina Glavan i Leda Rokov. Međutim, prošle školske godine vanjske suradnice nisu održale predavanja u svim školama jer neke škole nisu uspjele ponuditi odgovarajući termin za održavanje predavanja. Tijekom školske godine 2023./2024. vanjska suradnica Nina Glavan održala je preostala previđena predavanja čiji se raspored može vidjeti u Tablici 1.

Tablica 1. Predavanja u zadarskim osnovnim školama u šk. godini 2023./24.

Škole u kojima su predavanja održana	Tema	Predavač
OŠ Krune Krstića	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog
OŠ Zadarski otoci	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog

Katolička osnovna škola „Ivo Mašina“	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog
OŠ Petra Preradovića	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog
OŠ Stanovi	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog
OŠ Smiljevac	Specifičnosti u radu s darovitim učenicima (diferencijacija nastave, učenici s dvostrukim obrazovnim potrebama)	Nina Glavan, socijalni pedagog

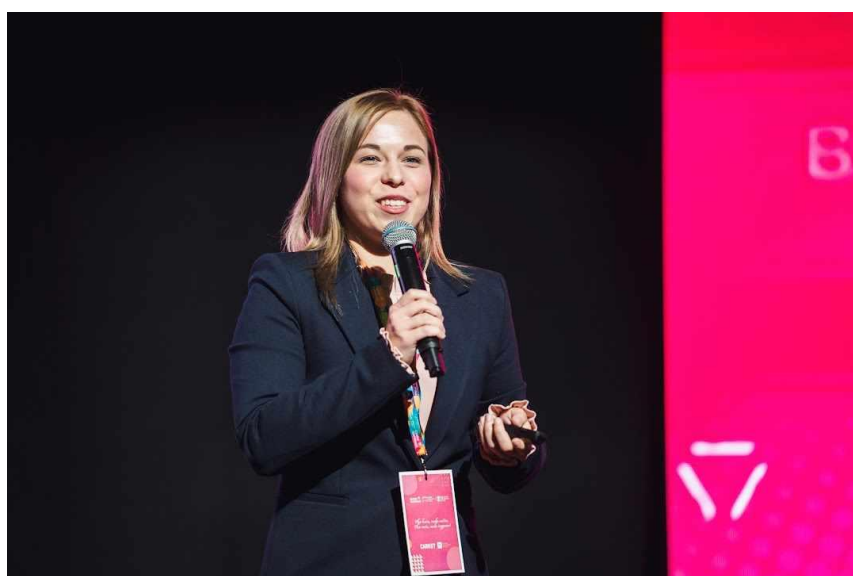
Centar DaR u medijima

Ove školske godine moglo se uočiti da je glas o djelovanju Centra došao do šire javnosti, uključujući medije. Dana 3. listopada 2023. godine psihologinja Iva Slačanac predstavila je aktivnosti Centra DaR kroz snimanje priloga za emisiju Indeks (HRT4). Psihologinja je razgovarala o aktivnostima koje provodi Centar te je održala radionicu s darovitim učenicima (prilog se može pogledati na sljedećoj poveznici: <https://www.facebook.com/indekshtv/videos/731171725514470>). Nadalje, 17. siječnja 2024. godine psihologinje Vera Šušić i Iva Slačanac govorile su o darovitosti, izazovima u radu s darovitim učenicima i djelatnostima Centra u intervjuu za Zadarski list (članak se može pročitati na poveznici u nastavku: <https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/zadar/zadar-plus/u-30-godina-samo-je-jedan-ucenik-ima-o-rezultat-na-razini-genijalnosti-a-prosle-godine-u-zadru-smo-otkrili-117-darovite-djece-1359754>).

Predstavljanje rada Centra DaR na konferencijama

Osim kroz medije, o djelovanju Centra DaR razgovaralo se i na dvije konferencije. Dana 4. studenoga 2023. godine na ENTER konferenciji u Splitu psihologinja Iva Slačanac održala je predavanje „Primjer dobre prakse Centra DaR“, dok je psihologinja Vera Šušić sudjelovala u okruglom stolu na temu „Znanje se dijeljenjem množi - iskustva praktičara“. Također, psihologinje su 1. ožujka 2024. godine na Konferenciji školskih psihologa u Zagrebu za odgojno-obrazovne djelatnike iz cijele Republike Hrvatske održale predavanje pod nazivom „Rad s darovitim učenicima u Centru DaR Zadar“. Svim zainteresiranim sudionicima odgovorile su na pitanja o radu Centra i proširile glas o istome izvan okvira Zadarske županije.

Stručno usavršavanje zaposlenika Centra

Psihologinja Iva Slaćanac sudjelovala je 10. veljače 2024. godine u Osijeku na edukaciji „Zarolaj klikere“ u organizaciji Udruge Klikeraj. Kroz edukaciju sudionike se osposobljava za korištenje pet igara koje potiču kreativno mišljenje kod djece. U sklopu edukacije osigurani su i materijali potrebni za provođenje igara kako bi polaznici mogli koristiti igre u daljnjem radu. Spomenute igre korištene su u radu s učenicima na radionicama za darovite učenike te u sklopu STEM tjedna na Odjelu za mlade Gradske knjižnice Zadar, a planira se i njihovo daljnje korištenje.

Kreiranje Facebook stranice Centra DaR

U prvoj godini rada, Centar DaR napravio je svoju mrežnu stranicu (<https://darovitost.wixsite.com/centardar>) koja se sastoji od kutka za učitelje, kutka za roditelje i kutka za učenike. Ove školske godine napravljena je i Facebook stranica Centra (<https://www.facebook.com/profile.php?id=61553971513329>) kako bi glas o radu Centra došao do što većeg broja mogućih korisnika naših usluga (darovitih učenika, roditelja i učitelja). Na Facebook stranici Centra objavljuju se i planirane aktivnosti za darovite učenike u organizaciji Centra i grada Zadra (primjerice, obavijest o održavanju STEM tjedna i radionica koje su se nudile učenicima u okviru istoga).

Sudjelovanje Centra DaR u STEM tjednu

U sklopu STEM County projekta u tjednu od 12. do 16. veljače 2024. godine na Odjelu za mlade Gradske knjižnice Zadar održan je STEM tjedan na kojem je sudjelovao i Centar DaR. Tako su 14. veljače 2024. godine psihologinje Vera Šušić i Iva Slačanac pripremile štand s osnovnim informacijama o Centru i mozgalice primjerene širokom dobnom rasponu. Također, veliku zainteresiranost djece pobudile su i prethodno spomenute kreativne igre koje su rado zaigrali.

Sudjelovanje Centra DaR u projektima za darovite učenike

Ministarstvo znanosti i obrazovanja raspisalo je Javni poziv za sufinanciranje projekata rada s darovitim učenicima u osnovnim i srednjim školama u školskoj godini 2023./2024. U Osnovnoj školi Bartula Kašića odobrena su sredstva za provedbu dva projekta u kojima je Centar sudjelovao kao partner:

Naziv projekta:	Voditelj/ica projekta:
1) Simbioza reljefa, klime i tla na prostoru zavičaja – Zadarska županija	Dinko Marin, prof. geografije i povijesti, učitelj savjetnik
2) Financijska pismenost	Natalija Zvelf, prof. matematike, izvrstan savjetnik

1) U sklopu projekta **Simbioza reljefa, klime i tla na prostoru zavičaja – Zadarska županija** održan je niz radionica za djecu, ali su provedene i brojne aktivnosti poput mjerenja svojstava i analize tla. Učenici su sudjelovali i u terenskoj nastavi u laboratoriju Odjela za ekologiju, agronomiju i akvakulturu, a također su se okušali i u izradi karata uz pomoć GIS-a (geografskog informacijskog sustava). Kao krajnji produkt projekta planirana je izrada priručnika u čijoj će izradi Centar također sudjelovati. U tablici 2 mogu se pronaći podaci o aktivnostima Centra u sklopu projekta.

Tablica 2. Izvješće o provedenim aktivnostima u sklopu projekta za darovite učenike
Simbioza reljefa, klime i tla na prostoru zavičaja – Zadarska županija

Provedena aktivnost	Vrijeme utrošeno u aktivnost / sati
Sudjelovanje u pisanju projektne prijave	2
Kreiranje ulaznih i izlaznih anketa	3
Obrada i analiza ulaznih i izlaznih anketa	3

Prisustvovanje sastancima projektnog tima, roditeljskim sastancima, završnom predavljanju rezultata projekta	5
Prisustvovanje radionicama za darovite učenike	6
Terenska nastava s darovitim učenicima	2
Praćenje i vrednovanje projekta - izvještavanje o provedenim aktivnostima (na Facebook stranici Centra te fotografije i kratki opis aktivnosti na web-stranici Centra)	5
Sudjelovanje u pisanju priručnika	10
Ukupno:	36

2) Glavni cilj projekta **Financijske pismenosti** bio je podići svijest učenika o važnosti osobnog ponašanja u raspolaganju dobrima te stjecanje navike štednje i pametnog kupovanja. Učenici su kroz predavanja, radionice, igru i timski rad usvojili osnovne pojmove financijske pismenosti. U sklopu projekta, učenici petih razreda Osnovne škole Bartula Kašića u Zadru su 7. lipnja 2024. godine imali priliku posjetiti Hrvatsku narodnu banku u Zagrebu gdje su poslušali predavanje na temu „Euro, naš novac“. Naučili su nešto više o razvoju samoga novca, bankarskim uslugama i važnosti štednje, ali i kako prepoznati krivotvorenu novčanicu. Kao krajnji produkt projekta također je planirana izrada priručnika te će Centar kao partner u istome sudjelovati. U tablici 3 navedene su aktivnosti koje je u sklopu projekta proveo Centar DaR.

Tablica 3. Izvješće o provedenim aktivnostima u sklopu projekta za darovite učenike
Financijska pismenost

Provedena aktivnost	Vrijeme utrošeno u aktivnost / sati
Sudjelovanje u pisanju projektne prijave	2
Kreiranje ulaznih i izlaznih anketa	3
Obrada i analiza ulaznih i izlaznih anketa	6

Prisustvovanje sastancima projektnog tima, roditeljskim sastancima, završnom predstavljanju rezultata projekta	5
Prisustvovanje radionicama za darovite učenike	4
Terenska nastava s darovitim učenicima (posjet Hrvatskoj narodnoj banci u Zagrebu)	12
Praćenje i vrednovanje projekta - izvještavanje o provedenim aktivnostima (na Facebook stranici Centra te fotografije i kratki opis aktivnosti na web-stranici Centra)	5
Sudjelovanje u pisanju priručnika	10
Ukupno:	47

Obilježavanje Međunarodnog dana darovitih učenika – kviz znanja

Kako bi se obilježio Međunarodni dan darovitih učenika (21. ožujak), u Osnovnoj školi Bartula Kašića u Zadru u suradnji s učiteljima održan je kviz znanja za učenike od 5. do 8. razreda. Svaki razred izabrao je dva predstavnika koji su okušali svoje znanje. Kviz se sastojao od pitanja iz opće kulture (sport, film, glazba, literatura, povijest, geografija). Učenicima je kviz bio napet i uzbudljiv te su izrazili želju da bi rado ponovo sudjelovali u istima.

Predavanje za roditelje u Gradskoj knjižnici Zadar

U Gradskoj knjižnici Zadar psihologinja Iva Slaćanac održala je 14. ožujka 2024. godine predavanje za roditelje na temu „O darovitosti i radu s darovitom djecom – Centar DaR Zadar“. Kroz predavanje roditelji su se upoznali s pojmom darovitosti, različitim vrstama darovitosti, mitovima o darovitim učenicima te zakonskom osnovom rada s darovitimima u školi. Osim spomenutoga, roditeljima su predstavljene osnovne informacije o Centru DaR i aktivnostima koje provodi. Predavačica je provela evaluaciju svojeg predavanja te su prosječne ocjene prikazane u tablici 4. Može se uočiti da su ocjene po svim kategorijama visoke.

Tablica 4. Prosječne ocjene predavanja za roditelje

Kategorija	Prosječna ocjena
Korisnost teme	5.0
Zanimljivost sadržaja	4.81
Pripremljenost predavačice	4.81
Opća ocjena predavanja	4.81

Također, roditeljima je postavljeno pitanje jesu li zainteresirani za više predavanja ovog tipa i svi roditelji (100%) odgovorili su potvrdno, što potvrđuje potrebu za daljnjim radom i suradnjom s roditeljima.

Radionice s darovitim učenicima

Školske godine 2023./2024. Centar DaR nastavio je s provedbom radionica za darovite učenike drugih i trećih razreda iz osnovnih škola na području grada Zadra u Gradskoj knjižnici Zadar. Radionice su se održavale subotom ujutro kako bi se istima mogao odazvati što veći broj učenika iz različitih škola. Roditelji su učenike prijavljivali tako da bi ispunili obrazac u Google formsu koji je sadržavao osnovne informacije o djetetu. Popunjeni obrazac služio je kao znak prijave djeteta na radionicu. Radionice su bile usmjerene na razvijanje socio-emocionalnih vještina darovitih učenika te na usvajanje novih znanja. Teme radionica bile su:

1. Samopoštovanje – kako vidim samoga sebe? – 02.12.2023.
2. Razumijevanje i upravljanje emocijama – 25.11.2023.; 02.12.2023.; 13.01.2024.
3. Trening kreativnosti – prvi dio - 03.02.2024.
4. Trening kreativnosti – drugi dio – 24.02.2024.
5. Misli, osjećaji i ponašanja – kako su povezani? – 27.01.2024.
6. Astronomska radionica (u suradnji s Astronomskom udrugom Zadar) – 23.03.2024.

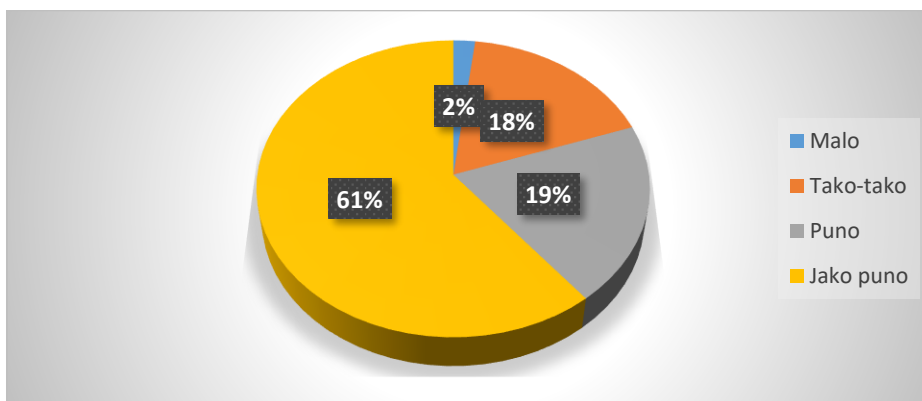
7. Mozgajmo o mozgu – 27.04.2024.
8. Mali kemičari (u suradnji s Andrejom Kakšom, mag. chem. i Matijom Kakšom, mag. chem.) – 04.05.2024.
9. Tko pita, ne skita! – 07.06.2024.

Sve ove radionice održavale su se u više termina (9-10 sati, 10-11 sati, 11-12 sati) kako bi se ravnomjerno rasporedio broj prijavljenih učenika u grupe optimalne veličine, ali i uzimajući u obzir različite obaveze roditelja i učenika. Broj prijavljenih učenika po radionici varirao je od 50 do 110. Na kraju posljednje radionice u ovoj školskoj godini učenici su popunili evaluaciju radionica.

EVALUACIJA RADIONICA - UČENICI

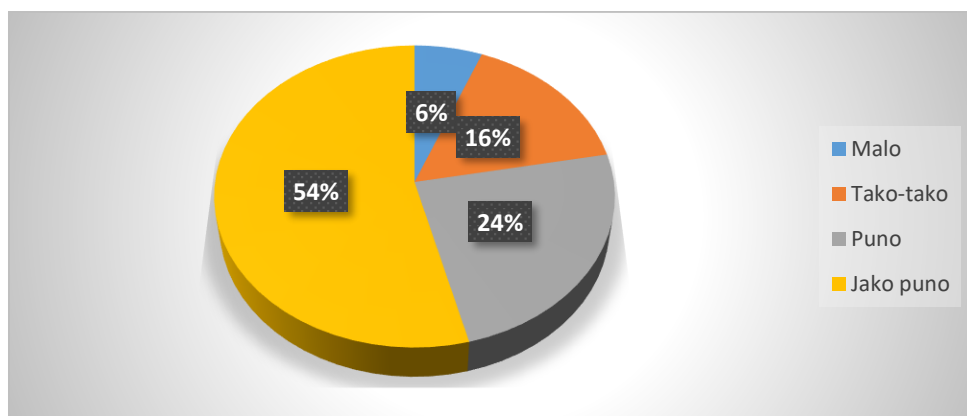
Ukupan broj učenika koji je popunjavao evaluacijski listić je 50, od čega je 45 učenika bilo na više od tri radionice, četiri učenika na dvije do tri radionice i jedan učenik na samo jednoj radionici. Učenici su evaluacije popunjavali metodom papir-olovka.

Pitanje 1 : Koliko su ti se svidjele radionice na kojima si bio/la?

Kao što se može vidjeti iz grafičkog prikaza, 80% učenika (ukupno 41 učenik) izjavljuje da su im se radionice svidjele „puno“ ili „jako puno“. Samo jedan učenik (2%) izjavljuje da mu se radionica sviđa „malo“.

Pitanje 2: Jesi li na radionicama naučio/la nešto novo?

Učenici procjenjuju i da su mnogo toga naučili na radionicama – čak 78% učenika (ukupno 39 učenika) procjenjuje da su naučili „puno“ ili „jako puno“. Nadalje, osam učenika (16%) procjenjuje da su učili u umjerenim količinama („tako-tako“), dok troje učenika (6%) procjenjuje da su malo toga naučili na radionicama.

Pitanje 3: Što ti se najviše svidjelo na radionicama?

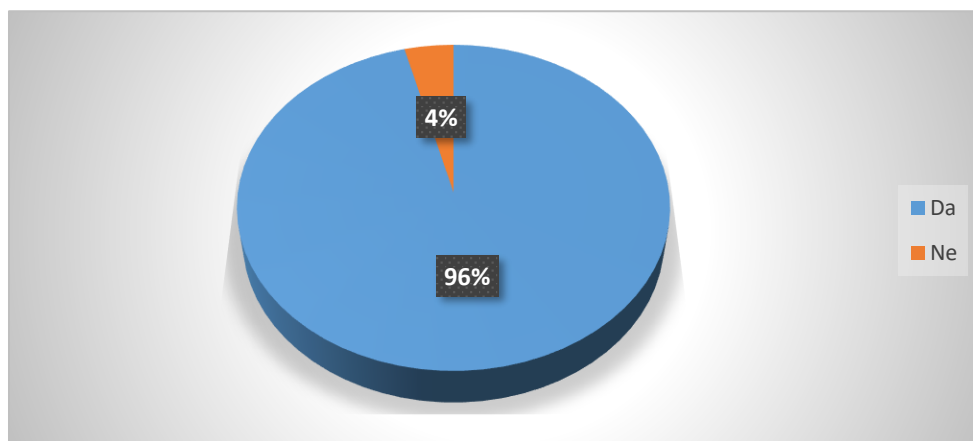
Na ovo pitanje učenici su davali različite odgovore, no najčešće se ističu:

- a) nova znanja („naučio/la sam mnogo toga novoga“),
- b) gledanje sunca kroz teleskop/astronomska radionica,
- c) učenje o mozgu,
- d) kreiranje vlastite društvene igre,
- e) druženja/nova prijateljstva.

Pitanje 4: Što ti se najmanje svidjelo? Ima li nešto što bi htio/htjela promijeniti?

Mnogo učenika navelo je da ništa ne bi mijenjalo (ukupno 31), dok su neke od promjena koje bi učenici uveli popodnevni termin za radionicu i češće održavanje radionica.

Pitanje 5: Biste li preporučili ove radionice drugim učenicima?

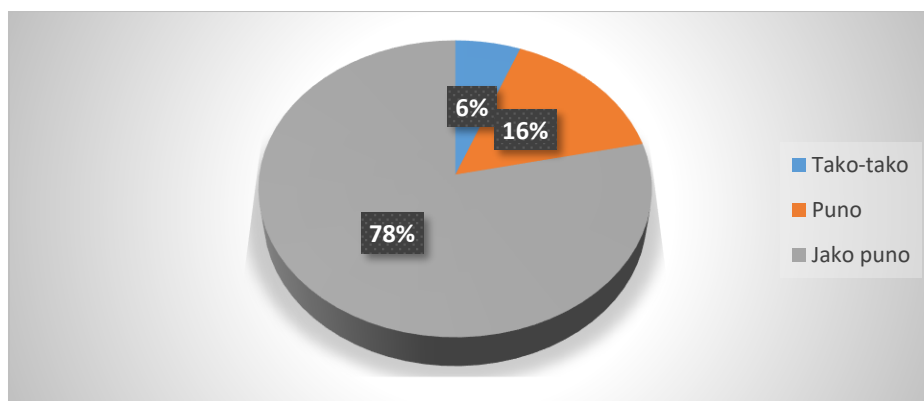

48 učenika (96%) preporučilo bi ove radionice drugim učenicima, dok dva učenika (4%) ne bi.

EVALUACIJA RADIONICA – RODITELJI

Roditeljima su postavljena ista pitanja kao i učenicima kako bi bila omogućena usporedba zadovoljstva ovih dviju skupina. Ukupan broj roditelja koji je popunjavao evaluacijski listić je 51, od čega je 43 roditelja čija su djeca bila na više od tri radionice, šest roditelja čija su djeca bila na dvije do tri radionice i dva roditelja čija su djeca bila na samo jednoj radionici. Roditelji su evaluaciju popunili ispunjavajući Google forms obrazac koji im je poslan na njihove e-mail adrese.

Pitanje 1: Koliko su Vam se svidjele teme radionica za učenike?

Ukupno 40 roditelja (78%) procijenilo je da su im se radionica jako puno svidjele. Nadalje, osam roditelja (16%) izvještava da su im se radionice puno svidjele, dok troje roditelja (6%) procjenjuje da su im se teme radionica umjereno svidjele.

Pitanje 2: Što Vam se najviše svidjelo?

Na ovo pitanje roditelji najčešće daju sljedeće odgovore:

- a) raznovrsnost tema koje se obrađuju,
- b) djeci su radionice bile zanimljive i poučne,
- c) način rada s djecom/pristup djeci,
- d) izrazita motiviranost/stručnost voditeljice.

Roditeljima je najznačajnija bila raznovrsnost tema koje se s djecom prolaze, što se može vidjeti i po tome što su roditelji naveli gotovo sve obrađene teme u svojim odgovorima kao one koje su se njihovom djetetu najviše svidjele. To ujedno sugerira i da je važno uzeti u obzir različite interese djece i ponuditi im široki dijapazon tema. Također, roditelji su kao pozitivne strane navodili i jednostavnu prijavu na radionice te mogućnost odabira termina radionice koji im najviše odgovara. Kao važnu stavku u provedbi radionica izdvajali su i mogućnost druženja djeteta sa sebi sličnim vršnjacima.

„Svidjelo nam se to što se uopće radi s nadarenom djecom. U svojim razredima su zapostavljeni.“

„To što postoji nešto ovakvo, i da imate češće radionice vrlo rado bi moje dijete dolazilo. Oduševljena je temama i bilo joj je jako zanimljivo.“

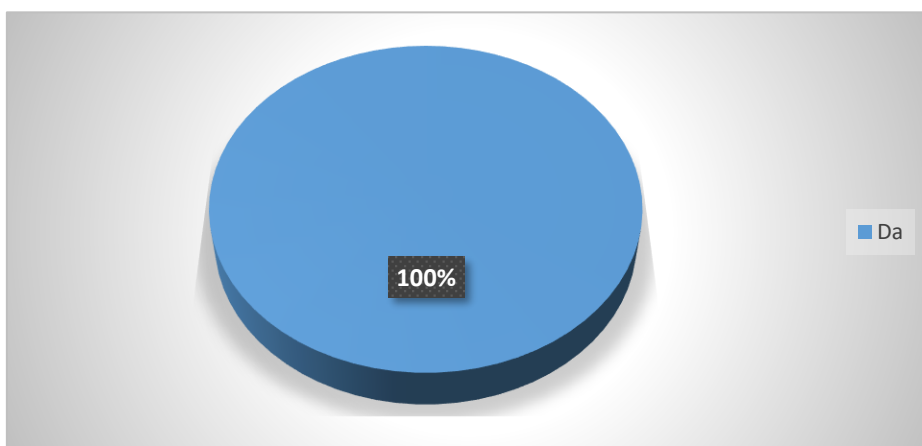
„Mislim da jako lijepo radite s djecom i da im je zabavno, djeca idu s guštom i vraćaju se sretna, sve pohvale...“

Pitanje 3: Što Vam se najmanje svidjelo/što biste promijenili?

Najveći broj roditelja izvijestio je da ne bi ništa mijenjali na radionicama, dok je dio roditelja naveo da bi preferirali da se radionice održavaju 2x mjesečno. Neki roditelji navodili su kako bi više htjeli da radionice budu preko tjedna, a ne vikendom, dok su drugi predlagali i jedan

poslijepodnevni termin subotom zbog brojnih obaveza koje imaju subotom kroz jutro. Ono što su roditelji još navodili jest da bi htjeli imati povratnu informaciju o aktivnosti djeteta na radionicama. Usto, od strane jedne majke predloženo je da djeca prije dolaska na radionicu imaju zadatke vezane uz temu koje će ih bolje uvesti u ono što će se raditi na radionici. Druga majka predložila je da djeca rade s konkretnijim materijalima, a da se manje koriste prezentacije.

Pitanje 4: Biste li preporučili ove radionice drugim roditeljima?

Svi roditelji koji su popunjavali evaluaciju (ukupno 51 roditelj) preporučili bi ove radionice drugim roditeljima darovite djece.

Konačno, kako bi se dočarala atmosfera s radionica, u nastavku se prilaže nekoliko fotografija s istih.

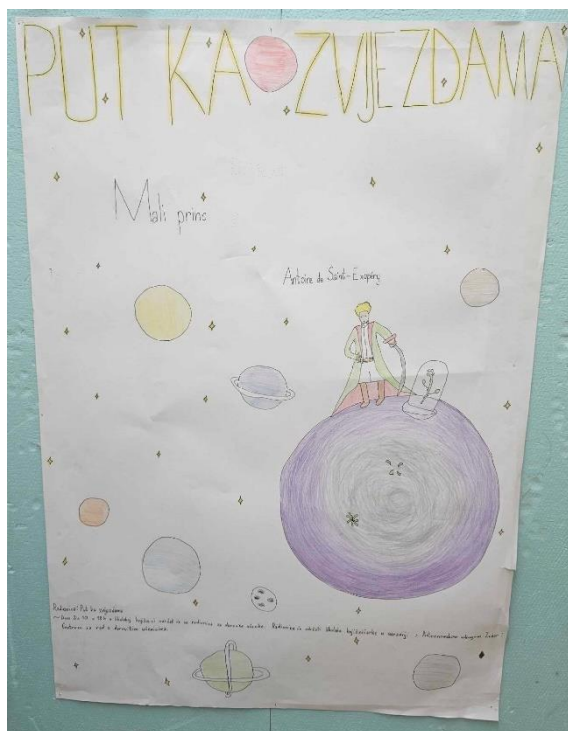

U Osnovnoj školi Bartula Kašića 24. listopada 2023. godine održana je i radionica za darovite učenike petih, šestih i sedmih razreda u suradnji s Astronomskom udrugom Zadar i školskom knjižnicom. Naziv radionice bio je „Put ka zvijezdama“ te se istom nastojala spojiti književnost sa znanosti. Aktivnost je započela čitanjem knjige „Mali princ“ autora Antonia de Santa-Exuperya. Nakon čitanja nekoliko odlomaka knjige i lutanja Malog princa po izmišljenim

planetima, u realni svijet planeta učenike je uveo Dalibor Bučić iz Astronomske udruge Zadar. Učenici su imali priliku vidjeti različite tipove teleskopa te postaviti pitanja koja imaju o svemiru. Također, učenici su se upoznali i s aplikacijom Stellarium preko koje na računalu mogu gledati zvijezde, zvijezda, planete, komete i satelite u stvarnom vremenu. Povratne informacije učenika su izrazito pozitivne te se planira nastavak suradnje s Astronomskom udrugom Zadar.

Identifikacija darovitih učenika

Identifikacija darovitih učenika obavljena je procjenom općih intelektualnih sposobnosti svih učenika prvih razreda osnovnih škola u gradu Zadru neverbalnim testom inteligencije – Standardne progresivne matrice (SPM). Osim procjene općih intelektualnih sposobnosti, prikupljene su informacije o potencijalno darovitim učenicima i iz ostalih izvora kao što su procjene učitelja, vršnjačke procjene i samoprocjene. Skale za procjenu osobina darovite djece primijenit će se i s roditeljima na roditeljskom sastanku koji je planiran za rujan 2024. Identifikacija darovitih učenika provedena je od ožujka do lipnja 2024. godine.

Postupkom identifikacije darovitih učenika bilo je obuhvaćeno:

- 10 osnovnih škola u gradu Zadru
- 49 razrednih odjela
- 799 učenika.

Procjena općih intelektualnih sposobnosti obavljena je generacijskim testiranjem svih učenika prvih razreda. Testiranje je provedeno grupno, na nivou razreda, a trajalo je jedan školski sat po razrednom odjelu. Ostavljena je mogućnost stručnim suradnicima psiholozima da naknadno provedu testiranje učenika svoje škole koji nisu bili prisutni u dogovorenom terminu testiranja (53 učenika ostalo je netestirano, odnosno 6,22%).

Nakon provedenog testiranja napravljena je statistička obrada rezultata u cilju utvrđivanja kriterija za identifikaciju darovitih učenika. Kako se kao glavni kriteriji za identifikaciju darovitih učenika uzimaju visoko natprosječne opće ili specifične intelektualne sposobnosti, te iznimna uspješnost i izvrsnost u radu, prema dobivenim podacima dogovoreno je da se granica postavi na 10% najboljih rezultata na testu inteligencije koje su postigli učenici na nivou grada Zadra. Tako smo utvrdili naše lokalne, „zadarske norme“ ili kriterije za odabir darovitih učenika. Po tom kriteriju, 102 učenika možemo smatrati potencijalno darovitim učenicima. U tablici 5 prikazan je broj identificiranih darovitih učenika po školama i postotak od ukupnog broja učenika prvih razreda u pojedinoj školi.

Tablica 5. Broj i postotak identificiranih darovitih učenika po školama

Škola	Broj testiranih učenika prvih razreda	Broj identificiranih darovitih učenika	Spol		Postotak (od ukupnog broja testiranih učenika 1. razreda u školi)
			Ž	M	
OŠ Bartula Kašića	111	11	3	8	9,91%
PŠ Bokanjac	5	1	0	1	20%
PO Žerava	2	0	0	0	0%
PŠ Poljica	7	1	1	0	14,29%
PŠ Dračevac Ninski	2	1	1	0	50%

Ukupno OŠ Bartula Kašića	127	14	5	9	11,02%
* OŠ Smiljevac	113	12	3	9	10,62%
PŠ Briševo	6	1	0	1	16,67%
PŠ Murvica	13	2	1	1	15,38%
Ukupno OŠ Smiljevac	132	15	4	11	11,36%
Ukupno OŠ Šime Budinića	100	13	8	5	13%
OŠ Šimuna Kožičića Benje	83	11	6	5	13,25%
PŠ Diklo	22	2	0	2	9,09%
PŠ Puntamika	17	1	0	1	5,88%
Ukupno OŠ Š.K. Benje	122	14	6	8	11,48%
OŠ Petar Preradović	59	10	5	5	16,95%
PŠ Kožino	5	0	0	0	0%
PŠ Petrčane	1	0	0	0	0%
Ukupno OŠ P. Preradović	65	10	5	5	15,38%
OŠ Zadarski otoci	75	13	6	7	17,33%
**PŠ Silba	/	/	/	/	/
***PŠ Veli Iž	/	/	/	/	/
Ukupno OŠ Zad. Otoci	75	13	6	7	17,33%
OŠ Krune Krstića	41	8	1	7	19,51%
PŠ Ploča	10	0	0	0	0%
Ukupno OŠ K. Krstića	51	8	1	7	15,69%
OŠ Stanovi	68	6	3	3	8,82%
PŠ Crno	8	2	1	1	25%
Ukupno OŠ Stanovi	76	8	4	4	10,53%
Ukupno Katolička osnovna škola „Ivo Mašina“	41	6	3	3	14,63%
Ukupno Privatna osnovna škola NOVA	10	1	0	1	10%
Ukupno grad Zadar	799	102	42	60	12,77%

* roditelji troje učenika 1.e razreda OŠ Smiljevac odbila su testiranje djeteta.

** učenica prvog razreda (N=1) dva puta bolesna za vrijeme dogovorenog termina testiranja; roditelji upućeni da se jave Centru za novi termin testiranja ako su za isto zainteresirani

** učenik prvog razreda (N=1) inojezičar, ne poznaje hrvatski jezik (albanske nacionalnosti).

Roditeljima ponuđen termin testiranja u Centru DaR - nisu bili zainteresirani za testiranje.

Stručni suradnici psiholozi iz škola u kojima je testiranje provedeno dobili su sređene rezultate, tablice za svaki razredni odjel s postignućima učenika, te obrađene skale za učitelje, vršnjačke procjene i samoprocjene. Dobili su i informaciju o učenicima koji su ostvarili značajno niske rezultate koje je potrebno dodatno provjeriti (ukupno 89 učenika u kategoriji 10% najnižih rezultata). U odnosu na prethodnu školsku godinu (ukupno 77 učenika u kategoriji 10% najnižih rezultata), vidi se određeni porast učenika s rezultatom u ovoj kategoriji. Također, ove školske godine dane su preporuke za dodatno testiranje intelektualnih sposobnosti onih učenika čiji je rezultat bio vrlo blizu skupini 10% najviših (1 ili 2 boda do iste) te za učenike koji nisu stigli riješiti sve zadatke u predviđenih 30 minuta, a točnost je bila visoka (ukupno 66 takvih učenika). Školske psihologinje upućene su da roditelje zainteresirane za procjenu upute u Centar DaR gdje se djeca mogu testirati složenijim testom koji provjerava i verbalno i neverbalno funkcioniranje te djetetove kognitivne vještine poput pamćenja.

OŠ Voštarnica nije bila uključena u generacijsko testiranje procjene intelektualnih sposobnosti učenika prvih razreda jer je sa psihologinjom OŠ Voštarnica dogovoreno da takav način identifikacije darovitih učenika nije primjeren za OŠ Voštarnica s obzirom na sastav učenika. Dogovoreno je također da će psihologinja te škole napraviti individualnu procjenu intelektualnih sposobnosti učenika za koje učitelji na temelju Skala za procjenu osobina darovitih učenika procijene da su potencijalno daroviti u nekom specifičnom području.

Skale za procjenu osobina darovitih učenika

Osim procjene općih intelektualnih sposobnosti učenika, primijenjene su i Skale za procjenu osobina darovitih učenika koje su ispunjavali razredni učitelji. Rezultati učiteljske procjene primjenom Skale za procjenu osobina darovitih učenika prikazani su u tablici 6.

Tablica 6. Rezultati učiteljske procjene primjenom Skale za procjenu osobina darovitih učenika

Škola	Broj učenika koje su učitelji procijenili kao darovite	Broj procijenjenih učenika koji su u 10% najboljih	Postotak prepoznatih učenika od procijenjenih	Postotak prepoznatih darovitih učenika od ukupnog broja učenika u 10% najboljih
OŠ Bartula Kašića	18	7	(18) 38,89%	(11) 63,64%
PŠ Bokanjac	1	1	(1) 100%	(1) 100%
PO Žerava	2	0	(2) 0%	0%
PŠ Poljica	0	1	0%	(1) 0%
PŠ Dračevac Ninski	0	1	0%	(1) 0%
OŠ Smiljevac	6	1	(6) 16,67%	(12) 8,33%
PŠ Briševo	1	0	(1) 0%	(1) 0%
PŠ Murvica	4	1	(4) 25%	(2) 50%
OŠ Š. Budinića	16	7	(16) 43,75%	(13) 53,85%
OŠ Š. K. Benje	13	3	(13) 23,08%	(11) 27,28%
PŠ Diklo	1	1	(1) 100%	(2) 50%
PŠ Puntamika	1	1	(1) 100%	(1) 100%
* OŠ P. Preradović	/	/	/	/
PŠ Kožino	/	/	/	/
PŠ Petrčane	/	/	/	/
OŠ Zad. otoci	9	3	(9) 33,33%	(13) 23,08%
**PŠ Silba	/	/	/	/
**PŠ Veli Iž	/	/	/	/
OŠ K. Krstića	1	1	(1) 100%	(8) 12,5%
PŠ Ploče	0	0	0%	0%
OŠ Stanovi	1	0	(1) 0%	(6) 0%
PŠ Crno	1	1	1 (100%)	(2) 50%
Katolička OŠ „Ivo Mašina“	2	0	(2) 0%	(6) 0%
Privatna osnovna škola NOVA	5	1	(5) 20%	(1) 100%

Ukupno	82	30	(82) 36,59%	(102) 29,41%
--------	----	----	-------------	--------------

* učiteljice na aktivu dogovorile da neće davati procjene

** učenici nisu testirani (pojašnjenje – napomena u tablici 5.)

Iz tablice 6 može se vidjeti da od ukupno 82 učenika koje su učitelji procijenili darovitima, njih 30 su ujedno i ostvarili rezultat u 10% najboljih (36,59%). Uspoređujući ovaj postotak s prošlogodišnjim, može se uočiti da je broj točnih procjena opao za 3,19%. Također je opao i postotak prepoznatih darovitih učenika od ukupnog broja učenika u 10% najboljih, i to za 3,63%. Kako bi se razumjelo ovo odstupanje važno je napomenuti da navedene skale za procjenu osobina darovitih učenika pokrivaju puno širi spektar sposobnosti uključujući i specifična područja kao što su npr. glazbeno, likovno, dramsko, tjelesno-kinestetičko, motivacija i slično, dok su testiranjem procijenjene samo opće intelektualne sposobnosti učenika. Usto, ove školske godine veći broj učitelja nije popunio skale za procjenu nego što je to bio slučaj prethodne godine, a učitelji su generalno procjenjivali manji broj učenika darovitima nego prethodne godine. Ovi rezultati otvaraju pitanje potrebe dodatnih edukacija za učitelje kako bi ih se osnažilo u davanju procjena i prepoznavanju darovitih učenika (više o ovoj temi u prilogu „Izazovi u radu s darovitim učenicima – perspektiva učitelja osnovnih škola u Gradu Zadru”).

Vršnjačka procjena i samoprocjena

Vršnjačka procjena i samoprocjena dodatni su izvor informacija o darovitim učenicima. Nakon rješavanja testa za procjenu općih intelektualnih sposobnosti, učenici su trebali napisati ime i prezime jednog, dva ili najviše tri učenika iz razreda za koje misle da će taj test najbolje riješiti. Ako misle da će oni taj test najbolje riješiti, mogli su napisati svoje ime i prezime. U tablici 7. nalaze se rezultati samoprocjene učenika.

Tablica 7. Rezultati samoprocjene 799 učenika

Samoprocjena - broj učenika koji su sebe naveli da će najbolje riješiti test	Podudaranje samoprocjene s rezultatima postignutim na testu - 10% najboljih	Postotak učenika koji su u 10% najboljih koji su se i samoprocjenili (102) – uspješne samoprocjene	Postotak uspješnih samoprocjena od ukupnog broja samoprocjena (441)	Postotak samoprocjena od ukupnog broja učenika (799)
441	74	72,55%	16,78%	55,19%

Gledajući rezultate samoprocjene, može se uočiti da je 441 učenik (od ukupno 799) sebe procijenio kao osobu koja će najbolje riješiti test. Također, 74 učenika od njih 102 (72,55%) koji su identificirani kao daroviti, sebe su procijenili kao one koji će najbolje riješiti ovaj test. Nadalje, od ukupno 441 učenika njih 9,52% (42 učenika koji su postigli rezultat u 10% najnižih rezultata) navodi sebe kao učenika koji će najbolje riješiti taj test što upućuje na neobjektivnost u samoprocjeni (porast za 1,94% naspram prošle školske godine). U odnosu na prethodnu školsku godinu manje je samoprocjena, iako i ove godine one iznose više od 50%, odnosno više od pola testiranih učenika sebe je procijenilo da bi mogli najbolje riješiti test (prethodna školska godina = 59,67%). Međutim, ove školske godine samoprocjene su točnije (72,55% samoprocjena darovitih učenika ove školske godine nasuprot 59,82% samoprocjena darovitih učenika prošle školske godine). Drugim riječima, više darovitih učenika sebe je procijenilo da bi mogli najbolje riješiti test nego što je to bilo prošle školske godine. Istraživački je korisno i zanimljivo pitanje čemu se taj porast može pripisati (prepoznavanju potencijala učenika u vrtiću, ranijim uočavanjem učenika, većoj osviještenosti i znanju o indikatorima darovitosti učenika, roditelja i/ili učitelja...?) te će se dalje pratiti moguće promjene u trendovima.

Individualna testiranja intelektualnih sposobnosti djece

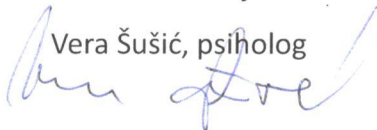
Uz generacijska testiranja učenika prvih razreda, Centar DaR provodi i individualna testiranja intelektualnih sposobnosti učenika. Testiranje se vrši Wechslerovim testom inteligencije za djecu (WISC-IV) kojim se testira četiri kategorije djetetova intelektualnog funkcioniranja: verbalno rasuđivanje, neverbalno rasuđivanje, pamćenje i brzina obrade informacija. Zbog kompleksnosti samog testa, odnosno većeg broja zadataka koje obuhvaća,

testiranje se provodi u dva susreta. Za individualnu procjenu roditelji su se mogli javiti putem e-maila ili Facebook stranice Centra. Tijekom ove školske godine testirano je ukupno petoro djece od kojih je troje postiglo rezultat koji ih svrstava u skupinu darovitih učenika. Roditeljima je nakon testiranja dana povratna informacija o profilu djetetovih sposobnosti te su s obzirom na isti savjetovani o radu s djetetom. Također, roditelji su dobili nalaz psihologa koji sažima rezultate procjene.

Analiza provedbe istraživanja na učiteljima – rad s darovitim učenicima

Nakon predavanja za učitelje održanih u zadarskim osnovnim školama, učitelji su popunili upitnik vezan uz iskustvo, metode i izazove rada s darovitim učenicima. Učitelji su također navodili koje bi promjene uveli u novi Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika. Upitnik je popunio ukupno 181 učitelj, od čega 73 učitelja razredne nastave (36,68%) te 108 učitelja predmetne nastave (54,27%). Dobiveni rezultati indikativni su i značajni za daljnje planiranje rada s učiteljima te su priloženi u posebnom dokumentu koji se dostavlja uz ovo izvješće.

Voditeljica Centra za uočavanje i rad s darovitima:

Vera Šušić, psiholog

Suradnica u Centru za uočavanje i rad s darovitima:

Iva Slaćanac, psiholog

